
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

NEM TITKOLOM EL KEGYELMEDET!

Zsoltár 40,8-12

2017. JANUÁR 8.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 40. Zsoltár; 1Thessz 3.

Imádkozunk: Magasztalunk, Mennyei Atyánk, hogy megegyengetted az utat hozzánk kegyelmednek a mi Urunk Jézus Krisztusunk által. Ő testet öltött, közöttünk járt, megfeszítettet, meghalt, feltámadott és most mennyei dicsőségben a jobboldon ül, és ezt a hálaadásunkat és könyörgésünket is hathatósá teszi Előtted. Igen, az Ő nevében jövünk Hozzád hálát adni és Érette és Átala kérünk, hogy segíts meg bennünket minden szükségünkben. Kérünk, hogy Szent Lelked által pótolod ki hitünk hiányait és készíts nekünk utat egymás szívéhez is, hogy mint megbékélt gyermekeid egymás iránt is szeretettel legyünk, egymásnak rendelkezésére álljunk minden jóval és igazsággal. Megvalljuk gyengeségeinket, önmagunkra hajló szívünk minden bűnét, kicsinyhitűségünket, szeretetlenségünket. De hisszük, hogy Krisztusért eltörlőd minden vétkünket, feloldozol és megszabadítasz és megújítasz az új emberben. Megnyitjuk hát szívünket, lelküket, hívunk szent hívással, várunk szent sóvárgással! Jöjj közénk Lelked által, áldj meg szent akaratod bősége szerint. Ámen

Textus: Akkor azt mondtam: Ímé, jövök; a könyvtekercsben írva van felőlem, hogy teljesítsem a te akaratodat; ezt kedvelem, én Istenem, a te törvényed keblem közepette van. Vígán hirdetem az igazságosságot a nagy gyülekezetben; ímé, nem tartom vissza ajkamat, te tudod óh Uram! Igazságosságodat nem rejtem el szívemben, elmondom a te hűségedet és segítségedet; nem titkolom el kegyelmedet és igazságodat a nagy gyülekezetben. Te, Uram, ne tartsd vissza tőlem irgalmadat. (Zsoltár 40,8-12)

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Ebben az esztendőben, 2017-ben, a reformáció ötszáz éves jubileumát fogjuk ünnepelni. S bizony, annyi program, annyi ünnepelni való lesz, már most annyi ötszáz kavargó a szemem előtt, hogy lassan a nótát is át fogom költeni: száz forintnak ötszáz a fele. Pár napja azonban, az országos programok ünnepi megnyitója után, valaki feltette a kérdést: szabad-e nekünk a reformációt ünnepelni? - hiszen annyi mindent

körülményt kell figyelembe venni! Például azt, hogy nem igazán, csak részben sikerült megreformálni az egyházat. Nem az lett a reformáció következménye, hogy az egyház főben és tagokban, egyetemben megújult volna, hanem hitágazatok, felekezetek, egyházak, egyházi közösségek jöttek létre, és immár sok évszázados szembenállás, gyanakvás van egymás között. Van-e itt mit ünnepelni? Egyébként sem vagyunk mi ünneplős fajta, végezzük el hamar az ünnepet – szoktam mondani – és menjünk a dolgunkra. Csatlakozom Apáczai Csere Jánoshoz, aki azt mondta, hogy amíg e földön élünk, addig csak dolgozzunk szorgalmasan, majd a mennyek országában öröklétig lesz módunk ünnepelni.

Mégis! A felvetett kérdésre éppenséggel mondhatjuk azt is, hogy szívesen csatlakozunk az ebben az esztendőben tartott ünnepekhez, hogy ha mi mai ünneplők, voltaképpen azokhoz csatlakozunk, akik ötszáz évvel ezelőtt ünnepeltek. Mert, ha jól értjük a reformációt lényegét, az nem volt egyéb, mint Isten irgalmasságának a felfedezése (erről szól a 40. zsoltár is!), Isten igazságosságának, szabadításának és jóvoltának az ünneplése. Ehhez bátran csatlakozhatunk mindannyian, ahogyan a reformátorok sem tettek mást, mint csatlakoztak a nagy magasztalókhoz, többek között Dávid királyhoz, akinek a zsoltárát olvastam.

Azt is hozzá szeretném tenni mindehhez, hogy nemcsak azért nehézkes dolog ünnepelnünk, mert sok körülmény és viszály terheli a mögöttünk levő ötszáz esztendőt, hanem azért is, mert az igazi öröm, az igazi ünneplés mindig az ember szívéből fakad. Márpedig a szívünk is terhelve van sok nehéz körülménnyel: eleve nehéz az utat találni a szívünk öröméhez, aztán a szívünkől kifelé is, hogy másoknak is elujjongjuk örömünket.

A 40. zsoltárt sokféleképpen magyarázzák, különösen a felolvasott szakaszok nyomán. Sokak szerint ez voltaképpen messiási zsoltár, hiszen a 8. versben azt olvassuk: *ímé, jövök a könyvtekercsbe írva van felőlem.* Ezt aztán úgy magyarázták, hogy ez mintegy megelőlegezése annak az új Igének, annak az új égnek, annak az új földnek, annak az új valóságnak, amely Jézus Krisztusban teljesedett. Tehát voltaképpen Ő az, aki felől írva van, hogy az Atya kiszabadította a halálból, jobbára ültette, felmagasztosította. Az evangélium tehát mintegy előképként vagy előhangként itt van ebben a zsoltárban. Mások inkább Jézus szavát idézik: *ha valaki vallást tesz rólam az emberek előtt, arról én is vallást teszek az én Mennyei Atyám előtt.* (Mt 10,31-32)

De itt van mindjárt az is, amit a 11. versből hallunk, és ezt szeretném ma kiemelni: *igazságogodat nem rejtem el szívemben..., nem titkolom el kegyelmedet és igazságodat a nagy gyülekezetben.* Mindannyian ismerjük József Attila szép versét:

*Amit szívedbe rejtesz,
szemednek tárd ki azt,
Amit szemeddel sejtész,
szíveddel várd ki azt.*

A költő a szerelemről beszél, meg arról (merthogy a nagy pszichológusnak, Freudnak ajánlotta ezt a verset), hogy bizony sokszor a lélek gyógyászaiknak kell aláereszkedniük a szívünk legmélyére, hogy előhozzák azt, ami ott el van rejtve, el van titkolva. Pszichológusok szerint egy számottevő lélekanalízishez legalább hat-hét esztendő kell. Mi modernnek, nyomban hozzátesszük: kinek van erre ennyi ideje? Persze, amit a költő mond, tudniillik, hogy valamit elrejtünk a szívünkben, az maga is sok féle lehet. A költő eltitkolt vágyról beszél, amit, mondom még egyszer, talán csak a lélekgyógyászok tudnak megtalálni és meggyógyítani. A zsoltáros azonban ismer még emellett több és másféle elrejtést is.

Például a 119. zsoltárban azt olvassuk: *szívembe rejtettem beszédedet, hogy ne vétkezzem ellened.* (Zsolt 119.11) Ez az elrejtés talán inkább a magvető példázatára rímel, amikor Jézus azt mondja, hogy akkor hullik a jó földre igemag, ha az ember szívébe hullik az Ige, és ott mély és erős gyökeret ereszt. Mélyre el van rejtve tehát a mag, nem kapkodják el az ég madarai, nem tapossák el az úton járók, nem fojtja meg a gyomnövény, hanem gyökeret ereszt és maga idején meghozza jó gyümölcsét. Mintha ezt mondaná a 119. zsoltár is: elrejtettem szívemben beszédedet. Ez nem a titkos elrejtést jelenti, hanem azt, hogy mélyre rejtettem és megóvom mindenféle bajtól, nem engedem, hogy kiessen a szívemből, biztos helye van, – hogy ne vétkezzem ellened. Mert az Isten beszéde, az Isten ígéje az, ha bennünk él és – megint József Attilával szólva – belülről vezérel bennünket; vagy Jeremiás prófétaival szólva (Jer 31): ha a szívünk hústáblájára van felírva, akkor nem kell futkározzunk egyik embertől a másikig, hogy tanítson meg bennünket az igazságra. Ha az Isten jó rendje a szívünkbe van írva, akkor az lesz a szívünk szava, ez vezérel bennünket mindent meghatározó módon.

De van egy másik elrejtés is, az pedig nem helyes elrejtés. Voltaképpen erről beszél itt a zsoltáros. És gyorsan közbe vetem, ha már az ötszáz éves jubileummal kezdtem, hogy itt jelenik meg a protestantizmus értelme is. Ha a protestor ígét vesszük (ebből származik a protestáns szó), ez elsőrenden azt jelenti, hogy valami mellé odaállni, valami mellett tanúskodni, csak második vagy harmadik értelemben jelenti azt, hogy tiltakozni. Kedves testvérek, magunkban is igazítsuk ki így ezt a sorrendet: protestánsnak lenni azt jelenti, hogy tanúskodni, az evangélium mellé állni, és kimondani, amit Péterre és János mondtak Jeruzsálemben, a Nagytanács előtt, amikor behívatják őket, és rájuk reccsennek, hogy ne beszéljenek a Názáreti Jézusról, legfőképpen ne a föltámadásáról, de ők azt mondták: *nem tehetjük, hogy amiket láttunk és hallottunk, azokat ne szóljuk* (ApCsel 4,20). A protestantizmusnak ez az első indíttatása! És ha már tiltakozni akartok, testvérek, akkor először önmagatok ellen tiltakozzatok! Tiltakozzunk a restségünk ellen, a gyávaságunk ellen, a lappangásaink ellen! Mert mit mond Dávid a zsoltárában? – Hirdetem igazságosságodat a *nagy gyülekezetben!* Ez azt jelenti, jegyzi meg Kálvin, hogy Isten igazságának még az elmondása is mások épülésére való. Minek az elmondása

ez? Hogy van igazság. Minek a kimondása ez? Hogy Isten érvényre juttatja az Ő igazságosságát. Minek az elmondása ez? Annak, hogy örömet hirdethetek. Hogy van öröm Mert így is lehetne fordítani ezt a 10. Verset: *vígan hirdetem* az igazságosságot. Mi az, hogy *vígan* hirdetem? Megvallom, én bizony büszke vagyok a magyar nyelvre, mert felülmúlhatatlan képszerűséggel tudunk ezet dolgot visszaadni; szerintem – az irodalmárok majd megrónak – Arany János Hamlet fordítása jobb, mint az eredeti. Itt viszont megakadtam, mert a héber egy szóval mondja, amit mi kettővel adunk vissza: *vígan hirdetem*. A görög fordítás is csak szóösszetétellel tudja visszaadni, amikor az evangélium szó igei változatát alkalmazza, ezt magyarra már három szóval fordítjuk: jó hírt mondani. De hadd oldozzam föl Károli Gáspárt és a későbbi magyar fordítókat, mert mégis megoldották, két szóval: *vígan hirdetem!* – ez azt jelenti, hogy eleve mély öröm hat át! Valamit vígan hirdetni, ez azt jelenti, hogy belülről jön az öröm. Láttam már savanyú embereket, szkeptikusokat, mindent megkérdőjelezőket, akiknek jó hírt kellett vinniük máshoz. Na, ahogy a szájuk szélén kipréselték, elmotyogták, elmondogatták, odalökték azt a jó hírt, azzal már el is rontották. Nemcsak ünnepreptók vannak, hanem jóhírrontók is. Itt a zoltáros a maga természetéről beszél, ezé lett az ő természet. Ez pedig egészében azt jelenti, hogy az Isten igazságának a tudtul adása, örvendező szívvel való elmondása mások épülésére való. Van irgalom, van igazságosság, van szabadítás és van könyörület.

Azt vegyük figyelembe, hogy a 40. zoltár egy rendkívül nehéz helyzetet idéz föl. Így kezdi Dávid: várván-vártam az Urat. Epekedve vártam az Urat, mert nyomorúság vett körül, mert bajba keveredtem, mert összeesküdtek ellenem, mert elomlottak az életem tartó pillérei, mert összedőltek a tervezések. Mert csüggedt voltam, mert azt kellett mondanom magamban, hogy nincsen igazság, meg azt is (hadd utaljak Dávidnak egy másik zoltára), hogy csak másoknak jó, és nekem nem jó (ahogy ezt a 73. zoltárban mondja), hogy irigykedem a gonoszok szerencséjére, mert nekik, úgy mond, mindig jól megy nekik, bezzeg nekem..., bezzeg nekem nem megy jól. És lám, Dávid ezeket a körülményeket földéizve szinte maga előtt látja a nagy gyülekezetben a családtagjait, a barátait, ismerőseit, akik talán éppen most forgatják ugyanazt a szívükben, az tolu fel bennük, most öli őket a gondolta, hogy bezzeg én nekem nem megy! – és ezt mondja: kihirdetem a nagy gyülekezetben, *kiujjongom* – ezt most találtam ki! –, *kiujjongom* a gyülekezetnek, *ujjongva* mondom el a Te szabadításodat! Azt is elmondja itt (mintha ugyanazokat a szavakat ismételné, de mégsem), hogy nem tartom vissza számat, te tudod, oh, Uram. Ez is különleges kép: visszatartani, visszafogni valamit. Ez azt jelenti, hogy nem engedjük érvényre jutni. Azt szoktuk mondani: ami a szívemen, az a számon! Hát tessék, itt van, azt mondja a zoltáros: nem rejtem el a szívemben az örömet, nem zárom be a szívembe a jó hírt, és nem fogom vissza a számat. Mit jelent ez a szó, hogy visszatartani? Azt mondja Sámuel könyve, hogy a szövetség ládáját olyan szekéren szállították, amelybe két borjas tehenet fogtak be (1Sám 6,20). Ugyanez a szó áll ott is: befogtak a szekér elé két tehenet (a borjaik odahaza maradtak

anyjuk nélkül), a nyakukba csördítettek az ostorral, vagy szúrták a farukat az ösztökével, hogy húzzák a szekeret. Most azt mondja Dávid: nem fogom vissza a számat, vagyis nem fogom más elé, nem állítom másnak, más hírnek, más üzenetnek, más gondolatnak a szolgálatába, hanem felszabadítom az ajkamat, a nyelvemet, a szavaimat, a beszédemet, hogy hirdethessem: van igazság és van könyörület. Az egyik nagy reformátor ezt mondta egyszer, amikor elkezdődtek a viták, az arcul veretetések, a szájbetörések: meggyújtottuk a mécsest, nem olthatjuk el a lángját! Jézus azt mondja: nem azért gyűjtják a gyertyát, hogy a véka alá rejtsek (Mt 5,15).

Protestánsnak lenni, bármennyire különös, nem azt jelenti, hogy érvényre juttatjuk magunkat. Igen, szoktuk magunkat ebben szeretgetni, hogy a protestantizmus egyfajta, jó értelemben vett individualizmus volna, a személyiségnek, az egyes embernek a méltósága. Tudunk, persze, ennek a paródiájáról is, főleg, amit most a mi évszázadunkban látunk, miszerint a vallás magán ügy és teljességgel a privát szférába tartozik. Én már csak a két szónak a keveredésétől is zavarba jövök! A vallás szó azt jelenti: megvallok valamit, vagyis kimondok valamit. Ami meg privát, az azt jelenti, hogy magamban tartom, ahhoz senkinek semmi köze, de olyannyira, hogy már nekem, magamnak sincs hozzá közöm. Mit mond most a zsoltáros? *Nem tartom vissza számat.* Testvérek, mennyi mindenre be tudjuk mi fogni a beszédünket, mint a filiszteusok Sámuel idején a borjas teheneket! Befogjuk a pereskedéseinkbe, a szájalásainkba, a mindig-nekem-van-igazamba, asztal alá beszéljük a másikat (a kocsmában asztal alá szokták inni a másikat, az egyházban meg asztal alá beszélnek), nem hagyjuk magunkat, mondjuk a magunkét, nem fogom be pörös számat – ez is József Attilától van –, mondjuk... De vallomásba kezd a zsoltáros, – most másba fogja be a beszédét. Ahhoz köti magát, amire Isten az embert teremtette és alkotta – hogy megismerje az ember Istenét, megkóstolja jóságát és örökké tartó módon dicsőítse Őt. Erre való a szánk. Azt mondja Jakab apostol szinte megrökönyödve: testvérek, nem jól van az a ti beszédeitekkel, hogy ugyanaz a száj áldja Istent és átkozza az embertársat. Nem jöhet ki ugyanabból a forrásból egyszerre édes és keserű (Jakab 3,11-14), nem szabadna ennek így lenni, ennek a meghasadtságnak, annak, hogy hamisságba fogom be a beszédemet. És végül azt mondja a zsoltáros, hogy *nem rejtem el az én szívemben*, másképpen: nem tartom rejtekben. Ezt is sajátos képpel fejezi ki. A 139. zsoltárban olvassuk, ahol a zsoltáros Isten minden tudásáról vall, és azt mondja: *Nem volt elrejtve előtted az én csontom, mikor titokban formáltattam és idomítottam, mintegy a föld mélyében. Látták szemeid az én alaktalan testemet, és könyvedben ezek mind be voltak írva* (Zsolt 139, 14-15). Csodálatos – mondja a zsoltáros Istennek – csodálatos ez a Te mindent tudásod.

Nos, mi formálódik a szívünkben, testvérek? Mi az, amit nem szabad elrejtünk a szívünkben? Mi az, amiről tudnunk kell nekünk magunknak is, hogy ki tudjuk mondani, hogy el tudjuk mondani, hogy protestálni tudjunk mellette? Mindenekelőtt azt kell tudnunk, hogy a kegyelem nem privát ügy. Ahogyan

a zsoltáros elujjongja az ő Istenének, hogy nem titkolja el, hanem elmondja azt a nagy gyülekezetben, a szavaiból mi is megértjük, hogy nem dicsekedni megy oda, hanem dicsérni, – és ez óriási különbség. Nem azt mondja a nagy gyülekezetben, hogy: tessék *rám* tekinteni, megéreztem az isteni kegyelem *hozzám*, kihúztam a lottóötöst, *nekem* külön bemenetem van az Istenhez, én megbeszéltem vele, várván-vártam, *hozzám* hajolt. Dehogy! A kegyelem nem privát ügy. Ahogy Isten megszabadít egy embert, úgy a megszabadított emberen keresztül másokat is meg akar szabadítani; ahogy Isten önmagához fordít valakit és megbékíti önmagával Krisztusa által, úgy ebben mindenki számára bennefoglaltatik, hogy van irgalom és könyörület. Így mondja Pál apostol is itt, a Thesszalonikai levélben. Előbb elujjongja, a csodálat: ti is megtaláltátok a kegyelmet, ti is megbékéltetek Istennel, ti is áldást vettetek! Aztán azt mondja: szeretnék hozzátok elmenni, hogy *kipótoljam, ami híja van a hiteteknek*. Mi a híja? Így mondja, azért imádkozom, hogy Isten egyengesse az én utamat hozzátok, és a ti útjaitokat énhozzám. Hogy elujjongjuk egymásnak is a kegyelmet és békességet! Mi is olyan sokszor próbáljuk az utat egyengetni különböző élet- és hit-gyakorlatokkal, de néha úgy tűnik, csak olyan ez, mint ha egy kis műanyag lapátkával, amit a játszótéren eloroztunk a gyerekektől, próbálnánk egy autószerdát építeni. Pityegünk vele, ide rakjuk, oda rakjuk. De a kegyelem elujjongása egyenes utat nyit a másik ember szívéhez, mert állításokat közöl, mindenekelőtt és mindenekfölött az isteni irgalmasságnak az állítását. Enélkül az egész 16. századi reformációt sem értjük meg.

A 16. századi ember mérhetetlenül vallásos volt, a szónak abban az értelmében, hogy Istent kereste. De el volt torlaszolva az útja. Elmehetett a nagy közösségbe, a nagy gyülekezetbe és meghallgathatta, hogy latinul elmagasztalják az Isten dicsőségét. Meghallgathatta az abszolút hallással rendelkező, operanékesi minőségben zengedező kórust, és ámuldozhatott a tökéletes papi cselekményeken. Egyikből sem értett semmit. Ám ha elindult Isten felé, mindenféle módon gátolták az útját. Erről a híres mese jut eszembe Mátyás királyról és a furfangos juhászról, akit magához hívatott a király, hogy megjutalmazza. Aztán mikor ment volna befelé, elébe magasodott az ajtónálló: Hova-hova? Hát a király hívatott, megyek hozzá. Én biza, csak akkor engedlek be, ha nekem adod a felét annak, amit tőle kapsz jutalmul. Legyen. Aztán a következő ajtónál a másik ajtónálló is elkérte a felét a jutalomnak, csak így mehetett be a juhász. Ott aztán megkérdezi a király: mit kívánsz, bölcs juhászom? Száz botütést a talpamra! Mátyás király meg is adta. Ezt csak tréfásan mondom, testvérek, de az üdvösség drámája borzasztó érzeteket váltott ki az emberekben, amikor intézmények, előírások, szokásjogok, rendek, dogmák, sorolhatnám végtelenségig, ott állt mind az útjában. És micsoda magas hegyeket kellett megmásznia az embernek, micsoda építményeket kellett felhúznia, micsoda teljesítményeket kellett produkálnia! Miért is? Miközben azt mondja a zsoltár (és talán igazza van a régieknek, hogy ez a Krisztus zsoltára, mert egy egyszerű állítás az), hogy van kegyelem, van, íme, itt van! Ma nem az egyház állít ennyi akadályt meg átugrani valót, meg lépcsőt, meg fölépítendőket meg

teljesítendő a mai ember elé. Mi egy szekularizált világban élünk, a hittartal-
 malk is szekularizálva vannak, – az ember ma mást állít önmaga elé. Ma az
 zengi körbe, hogy csak akkor van csak jó íze a dolognak, ha érdemeljük. Egy-
 szer már kiprédikáltam azt a spray-reklámot, vagy tudom is én, miféle kence-
 fice reklámot, amelyben csinos hölgyek kezegetik magukat (a modern kenet!)
 és odaszólnak: mert megérdemlem! Népszerű ez a szlogen, az ember legmé-
 lyebb törekvését fejezi ki. Megérdemlem, kiáltozzuk. És már nem is értjük, mi
 az, hogy igazságosság, mi az, hogy könyörület, mi az, amiről a zsolttáros be-
 szél, hogy várván vártam az Urat és hozzám hajolt és kivett a mély fertőből és
 lábamat kősziklára állította és megsegített és megszabadított. Ebben ugyanis
 nincsen semmi, semmi az égadta világon, amire azt lehetne mondani, hogy
 megérdemlem.

Nemrégiben láttam egy sci-fi filmet, érdekes történet volt. Egyik részben azt
 láttuk, hogy egy atyafit, aki már több száz éve hibernálva volt, előhoznak eb-
 ből a hibernált állapotából, és ahogy kikelt a mélyhűtött koporsóból, zokogva
 átölelte azokat, akik felébresztették. Megkérdezték tőle, hát miért sírsz? Azt
 mondja: tudjátok, milyen fantasztikus dolog egy emberi arcot látni!? Mintha
 isteni szó lett volna, belém hasított az egész teremtnesnek és a megváltásnak a
 nagy titka. Tudjátok ti, milyen fantasztikus dolog egy emberarcot látni, ha az
 valóban az Isten képmása, tudjátok ti, milyen fantasztikus dolog, hogy Isten
 Krisztusban megtisztogat, és új életre hoz bennünket!? Kiszabadít a sáros fer-
 tőből, a halálból, az elveszésből, és maga elé állít bennünket dicsőségben, min-
 ket, akik elváltozunk a Krisztus ábrázata szerint dicsőségről dicsőségre? Hol
 van itt az, hogy mert megérdemlem? Itt csak az van, mert szeretlek! Hol van
 itt az, hogy kiharcoltam magamnak és kijussoltam? Itt csak az van, hogy Isten
 gyönyörködni akar az Ő teremtményében! Elujjongom a nagy gyülekezetnek!
 Nem zárom a szívembe. Amit befogadtam a szívembe és mélyen belevestem a
 szívembe, nem zárom örökre a szívembe, hanem a dicsőítéssel, a protestálás-
 sal elmondom, megvallom.

Ha még jutna idő, beszélhetnénk arról is, hogy egyesek a zsolttárnak ezeket a
 szavait múlt időben fordítják, mert úgy is lehet, a héber nyelv ezt megengedi:
 igazságodat nem rejtettem el, elmondtam hűségedet, nem titkoltam el kegyel-
 medet és nagy igazságodat..., Mégis a legtöbb Biblia-fordító jelen-jövő időben
 fordítja, ígéretként és elkötelezésként, hiszen miután azt mondja, nem tartom
 vissza az én számat, nem rejtem el a te hűségedet, a 12. versben így folytatja:
 Te Uram, *ne tartsd vissza* tőlem irgalmadat. Milyen jó dolog tudni, hogy Isten
 nem köti meg irgalmát, nem fogja be más ügyekbe és más dolgokba, hanem
 szabad szeretetéből Jézus Krisztus által reánk árasztja. Hinni azt jelenti, hogy
 Isten kegyelmében bizakodni, mondta a nagy reformátor, Melancthon. Hin-
 ni azt jelenti, Isten irgalmasságában bizakodni, mert megvallotta a zsolttáros,
 mert megvallotta a mi Urunk, Krisztusunk, mert megvallották az apostolok,
 mert megvallották a reformátorok, a protestálók. Csatlakozzunk mi is Isten
 kegyelmének, igazságosságának, szeretetének és szabadításának nagy ünne-
 péhez. Ámen

Imádkozzunk! Oldozz fel, mennyei Atyánk, a szívünkben maradt, eltitkolt és elrejtett szavak terhe alól, hogy nem osztottuk meg, nem hirdettük el, nem ujjongtuk ki a nagy gyülekezetnek, hogy van irtalmasság és igazságosság, szabadulás és megtartás, és hogy mindez Nálad van és mindezt Jézus Krisztusban beteljesítetted. S egyúttal kérünk, Lelkeddel bátoríts arra, hogy boldog bizodalommal elujjongjuk a nagy gyülekezetben, elmondjuk a kétségek között vergődő embernek, elmondjuk mindazoknak, akik áltatják önmagukat, hogy minden kegyelemből van, hogy megnyitod nekünk az utat az örökkévalósághoz, hogy fölemelsz szépségre, jóságra, minden tisztaságra.

Ezért is könyörgünk minden embertársunkért; könyörgünk azokért, akik éjsötétben várván várnak, s talán ki sem tudják mondani, hogy Téged várnak, és szabadításodat várják, mert életük merő megoldatlanság. Hajolj hozzájuk, szabadítsd meg őket, emeld fel őket igazságodra. Könyörgünk a betegekért és az orvosokért, a gyógyítók hűségéért, a betegek gyógyulásáért, add őket vissza szeretteiknek, hogy velük együtt ujjonghassák el szabadító irtalmadat. Könyörgünk a gyászolókért, a szomorkodókért, akik a halál sötétjén járnak; a feltámadott Krisztus dicsőségét ragyogtasd rájuk, mert minket a mély veremből kiszabadítasz és új életre állítasz. Az ínségeskedőkért, a szűkölködőkért, a hajlék nélkül levőkért könyörgünk; óvd meg életüket, és indíts szíveket arra, hogy hozzájuk hajoljanak, őket megsegítsék, pártolják, befogadják. A hatalmasokért is könyörgünk, Urunk, akik országok és népek sorsáról döntenek. Add, hogy meghallják a zoltár szavát: királyok, csendesedjete, és csókolgassátok a Fiút! És add, hogy nekünk békességünk és áldott időnk lehessen. Őrizd meg Urunk e világot békességben, csillapítsd a fegyverek zaját, a népek nyugtalanságát, Te vagy a mi bajvívónk és hadakozónk, adj nekünk békességet. S minket is, akik most hallgattuk Igédet, áldj meg, hogy az Ige magyát szívünkbe fogadjuk, hogy megteremje a maga gyümölcsét Neved dicsőségére, embertársainknak javára. Krisztusért, szabadító Urunkért kérünk, hallgasd meg könyörgésünket. Ámen